הלכה · משנה תורה · ספר אהבה

משנה תורה, הלכות מילה

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה תורה, הלכות מילה

רבנו משה בן מימון [הרמב"ם]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-תורה-הלכות-מילה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 6
פרק ג 8

פרק א

א מִילָה מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ כָּרֵת שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יז יד) "וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ". וּמִצְוָה עַל הָאָב לָמוּל אֶת בְּנוֹ וְעַל הָרַב לָמוּל אֶת עַבְדָּיו יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף. עָבַר הָאָב אוֹ הָאָדוֹן וְלֹא מָל אוֹתָן בִּטֵּל מִצְוַת עֲשֵׂה וְאֵינוֹ חַיָּב כָּרֵת שֶׁאֵין הַכָּרֵת תְּלוּי אֶלָּא בָּעָרֵל עַצְמוֹ. וּבֵית דִּין מְצֻוִּים לָמוּל אוֹתוֹ הַבֵּן אוֹ הָעֶבֶד בִּזְמַנּוֹ וְלֹא יַנִּיחוּ עָרֵל בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא בְּעַבְדֵיהֶן:

ב אֵין מָלִין בְּנוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ אֶלָּא אִם כֵּן עָבַר וְנִמְנַע לָמוּל שֶׁבֵּית דִּין מָלִין אוֹתוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ. נִתְעַלֵּם מִבֵּית דִּין וְלֹא מָלוּ אוֹתוֹ. כְּשֶׁיִּגְדַּל הוּא חַיָּב לָמוּל אֶת עַצְמוֹ. וְכָל יוֹם וְיוֹם שֶׁיִּעָבֵר עָלָיו מִשֶּׁיִּגְדַּל וְלֹא יָמוּל אֶת עַצְמוֹ הֲרֵי הוּא מְבַטֵּל מִצְוַת עֲשֵׂה. אֲבָל אֵינוֹ חַיָּב כָּרֵת עַד שֶׁיָּמוּת וְהוּא עָרֵל בְּמֵזִיד:

ג אֶחָד עֶבֶד שֶׁנּוֹלַד בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד עֶבֶד הַנִּלְקָח מִן הַכּוּתִים חַיָּב הָרַב לָמוּל אוֹתָן. אֶלָּא שֶׁיְּלִיד בַּיִת נִמּוֹל לִשְׁמוֹנָה. וּמִקְנַת כֶּסֶף נִמּוֹל בַּיּוֹם שֶׁנִּלְקַח אֲפִלּוּ לְקָחוֹ בַּיּוֹם שֶׁנּוֹלַד נִמּוֹל בְּיוֹמוֹ:

ד יֵשׁ מִקְנַת כֶּסֶף שֶׁנִּמּוֹל לִשְׁמוֹנָה וְיֵשׁ יְלִיד בַּיִת שֶׁנִּמּוֹל בַּיּוֹם שֶׁנּוֹלַד. כֵּיצַד. לָקַח שִׁפְחָה וְלָקַח עֶבְרָהּ עִמָּהּ וְיָלְדָה הֲרֵי זֶה נִמּוֹל לִשְׁמוֹנָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁלָּקַח הָעֶבֶד בִּפְנֵי עַצְמוֹ וַהֲרֵי הָעֶבֶד עַצְמוֹ מִקְנַת כֶּסֶף הוֹאִיל וְקָנָה אִמּוֹ קֹדֶם שֶׁנּוֹלַד נִמּוֹל לִשְׁמוֹנָה:

ה לָקַח שִׁפְחָה לְעֶבְרֶיהָ. אוֹ שֶׁלָּקַח שִׁפְחָה עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְהַטְבִּילָהּ לְשֵׁם עֲבָדוּת. אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹלַד בִּרְשׁוּתוֹ נִמּוֹל בַּיּוֹם שֶׁנּוֹלַד. שֶׁהֲרֵי הַנּוֹלָד הַזֶּה כְּאִלּוּ הוּא מִקְנַת כֶּסֶף לְבַדּוֹ וּכְאִלּוּ הַיּוֹם קָנָהוּ. שֶׁאֵין אִמּוֹ בִּכְלַל שִׁפְחוּת יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַבֵּן יְלִיד בַּיִת. וְאִם טָבְלָה אִמּוֹ אַחַר שֶׁיָּלְדָה הֲרֵי זֶה נִמּוֹל לִשְׁמוֹנָה:

ו לָקַח עֶבֶד גָּדוֹל מִן הָעַכּוּ"ם וְלֹא רָצָה הָעֶבֶד לָמוּל מְגַלְגְּלִין עִמּוֹ כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. יֶתֶר עַל כֵּן אָסוּר לְקַיְּמוֹ כְּשֶׁהוּא עָרֵל. אֶלָּא חוֹזֵר וּמוֹכְרוֹ לְעַכּוּ"ם. וְאִם הִתְנָה עָלָיו מִתְּחִלָּה וְהוּא אֵצֶל רַבּוֹ הָעַכּוּ"ם שֶׁלֹּא יָמוּל אוֹתוֹ מֻתָּר לְקַיְּמוֹ וְהוּא עָרֵל. וּבִלְבַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו שֶׁבַע מִצְוֹת שֶׁנִּצְטַוּוּ בְּנֵי נֹחַ וְיִהְיֶה כְּגֵר תּוֹשָׁב. אֲבָל אִם לֹא קִבֵּל עָלָיו שֶׁבַע מִצְוֹת יֵהָרֵג מִיָּד. וְאֵין מְקַבְּלִים גֵּר תּוֹשָׁב אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג:

ז גֵּר שֶׁנִּכְנַס לִקְהַל יִשְׂרָאֵל חַיָּב מִילָה תְּחִלָּה. וְאִם מָל כְּשֶׁהָיָה עַכּוּ"ם צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַּם בְּרִית בַּיּוֹם שֶׁנִּתְגַּיֵּר. וְכֵן קָטָן שֶׁנּוֹלַד כְּשֶׁהוּא מָהוּל צָרִיךְ לְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַּם בְּרִית בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. אַנְדְּרוֹגִינוּס וְהוּא הַיָּלוּד שֶׁיֵּשׁ לוֹ זַכְרוּת כְּזָכָר וְנְקֵבוּת כִּנְקֵבָה צָרִיךְ לָמוּל אוֹתוֹ בַּשְּׁמִינִי. וְכֵן יוֹצֵא דֹּפֶן וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי עָרְלוֹת מָלִין אֶת שְׁתֵּיהֶן בַּשְּׁמִינִי:

ח אֵין מָלִין לְעוֹלָם אֶלָּא בַּיּוֹם אַחַר עֲלוֹת הַשֶּׁמֶשׁ. בֵּין בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁהוּא זְמַנָּהּ בֵּין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ שֶׁהוּא מִתְּשִׁשִּׁיעִי וָהָלְאָה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא יב ג) "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי" בַּיּוֹם וְלֹא בַּלַּיְלָה. מָל מִשֶּׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר כָּשֵׁר. וְכָל הַיּוֹם כָּשֵׁר לְמִילָה. וְאַף עַל פִּי כֵן מִצְוָה לְהַקְדִּים בְּתְחִלַּת הַיּוֹם שֶׁזְּרִיזִין מַקְדִּימִין לְמִצְוֹת:

ט מִילָה בִּזְמַנָּהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. וְשֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ אֵינָהּ דּוֹחָה לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב. וּבֵין בִּזְמַנָּהּ וּבֵין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ דּוֹחָה אֶת הַצַּרַעַת. כֵּיצַד. שֶׁאִם הָיְתָה בַּהֶרֶת בְּעוֹר הָעָרְלָה חוֹתְכָהּ עִם הָעָרְלָה. אַף עַל פִּי שֶׁקְּצִיצַת נֶגַע הַצָּרַעַת בְּלֹא תַּעֲשֶׂה יָבֹא עֲשֵׂה וְיִדְחֶה אֶת לֹא תַּעֲשֶׂה:

י כְּשֵׁם שֶׁמִּילַת הַבָּנִים דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת כָּךְ מִילַת הָעֲבָדִים שֶׁהֵן נִמּוֹלִים לִשְׁמוֹנָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אִם חָל שְׁמִינִי שֶׁלָּהֶן בְּשַׁבָּת. חוּץ מִיּלִיד בַּיִת שֶׁלֹּא טָבְלָה אִמּוֹ עַד שֶׁיִּלְדָּה שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁנִּמּוֹל לִשְׁמוֹנָה אֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת:

יא קָטָן שֶׁנּוֹלַד כְּשֶׁהוּא מָהוּל. וּמִי שֶׁנּוֹלַד בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי לְעִבּוּרוֹ קֹדֶם שֶׁתִּגָּמֵר בְּרִיָּתוֹ שֶׁהוּא כְּנֵפֶל מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ חַי. וְיוֹצֵא דֹּפֶן וַאֲנְדְּרוֹגִינוּס וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי עֲרָלוֹת אֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת אֶלָּא נִימּוֹלִין בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת שֶׁהוּא יוֹם תְּשִׁשִּׁי שֶׁלָּהֶן:

יב מִי שֶׁנּוֹלַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת סָפֵק בַּיּוֹם סָפֵק בַּלַּיְלָה מוֹנִין מִן הַלַּיְלָה וְנִמּוֹל לִתְשִׁשִּׁי שֶׁהוּא סָפֵק שְׁמִינִי. וְאִם נוֹלַד עֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת אֶלָּא נִמּוֹל בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת. שֶׁאֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת מִסָּפֵק:

יג מִי שֶׁנּוֹלַד בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי. אִם הָיָה שָׁלֵם בִּשְׁעָרוֹ וּבְצִפָּרְנָיו הֲרֵי זֶה וָלָד שָׁלֵם וּבֶן שִׁבְעָה הוּא אֶלָּא שֶׁנִּשְׁתַּהָה. וּמֻתָּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת וְאֵינוֹ כְּאֶבֶן. וּמָלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת. אֲבָל אִם נוֹלַד וּשְׁעָרוֹ לָקוּי וְאֵין צִפָּרְנָיו שְׁלֵמִין כִּבְרִיָּתָן הֲרֵי זֶה בֶּן שְׁמוֹנָה וַדַּאי שֶׁלֹּא הָיָה רָאוּי לְהִוָּלֵד אֶלָּא בְּתִשְׁעָה וְיָצָא קֹדֶם שֶׁיִּגְמַר. וּלְפִיכָךְ הוּא חָשׁוּב כְּאֶבֶן וְאָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת. וְאַף עַל פִּי כֵן אִם שָׁהָה שְׁלֹשִׁים יוֹם הֲרֵי הוּא וָלָד שֶׁל קַיְמָא. וַהֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר הַנּוֹלָדִין לְכָל דָּבָר. שֶׁכָּל שֶׁשָּׁהָה שְׁלֹשִׁים יוֹם בָּאָדָם אֵינוֹ נֵפֶל:

יד מִי שֶׁנּוֹלַד בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי לְעִבּוּרוֹ אִם נוֹלַד שָׁלֵם הֲרֵי זֶה וָלָד שֶׁל קַיְמָא וּמָלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת. סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה סָפֵק בֶּן שְׁמוֹנָה מָלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת עַל כָּל פָּנִים. אִם בֶּן שִׁבְעָה הוּא וְשָׁלֵם הוּא בְּדִין הוּא שֶׁיִּדְחֶה שַׁבָּת. וְאִם בֶּן שְׁמוֹנָה הוּא הֲרֵי זֶה שָׁמֵל כִּמְחַתֵּךְ בָּשָׂר הוּא לְפִי שֶׁזֶּה נֵפֶל אִם הוּא בֶּן שְׁמוֹנָה:

טו הוֹצִיא הָעֻבָּר רֹאשׁוֹ חוּץ לְמֵעֵי אִמּוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָצָא כֻּלּוֹ אֶלָּא בְּלֵילֵי שַׁבָּת אֵין מָלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת. וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת אֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן

וְדוֹחֶה אֶת יוֹם טוֹב שֵׁנִי. וּבִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵינוֹ דוֹחֶה לֹא אֶת הָרִאשׁוֹן וְלֹא אֶת הַשֵּׁנִי. וְכֵן מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

טז חוֹלֶה אֵין מָלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיַּבְרִיא. וּמוֹנִין לוֹ מֵעֵת שֶׁיַּבְרִיא מֵחֲלִיוֹ שִׁבְעָה יָמִים מֵעֵת לְעֵת וַאֲחַר כָּךְ מָלִין אוֹתוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁחֲלַצְתּוּ חַמָּה וְכַיּוֹצֵא בְּחֹלִי זֶה. אֲבָל אִם כָּאֲבוּ לוֹ עֵינָיו בְּעֵת שֶׁיִּפְתְּחוּ עֵינָיו וְיֵרָפְאוּ מָלִין אוֹתוֹ מִיָּד. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יז קָטָן שֶׁנִּמְצָא בַּשְּׁמִינִי שֶׁלּוֹ יָרוֹק בְּיוֹתֵר אֵין מָלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּפֹּל בּוֹ דָּם וְיַחְזְרוּ מַרְאָיו כְּמַרְאֵה הַקְּטַנִּים הַבְּרִיאִים. וְכֵן אִם הָיָה אָדֹם בְּיוֹתֵר כְּמִי שֶׁצָּבְעוּ אוֹתוֹ אֵין מָלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּבָּלַע בּוֹ דָּמוֹ וְיַחְזְרוּ מַרְאָיו כִּשְׁאָר הַקְּטַנִּים מִפְּנֵי שֶׁזֶּה חֹלִי הוּא. וְצָרִיךְ לְהַזְהֵר בִּדְבָרִים אֵלּוּ הַרְבֵּה:

יח אִשָּׁה שֶׁמָּלָה בְּנָהּ רִאשׁוֹן וּמֵת מֵחֲמַת מִילָה שֶׁהִכְשִׁילָה אֶת כֹּחוֹ. וְכֵן מָלָה אֶת הַשֵּׁנִי וּמֵת מֵחֲמַת מִילָה. בֵּין מִבַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן בֵּין מִבַּעֲלָהּ הַשֵּׁנִי הֲרֵי זֶה לֹא יָמוּל אֶת הַשְּׁלִישִׁי בִּזְמַנּוֹ. אֶלָּא מַמְתִּינִין לוֹ עַד שֶׁיַּגְדִּיל וְיִתְחַזֵּק כֹּחוֹ. אֵין מָלִין אֶלָּא וָלָד שֶׁאֵין בּוֹ שׁוּם חֹלִי. שֶׁסַּכָּנַת נְפָשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַכֹּל. וְאֶפְשָׁר לָמוּל לְאַחַר זְמַן וְאִי אֶפְשָׁר לְהַחֲזִיר נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל לְעוֹלָם:

פרק ב

א הַכֹּל כְּשֵׁרִין לָמוּל. וַאֲפִלּוּ עֶרֶל וְעֶבֶד וְאִשָּׁה וְקָטָן מָלִין בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם אִישׁ. אֲבָל עַכּוּ"ם לֹא יָמוּל כְּלָל. וְאִם מָל אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלָמוּל שְׁנִיָּה. וּבַכֹּל מָלִין וַאֲפִלּוּ בְּצוּר וּבִזְכוּכִית וּבְכָל דָּבָר שֶׁכּוֹרֵת. וְלֹא יָמוּל בִּקְרוּמִית שֶׁל קָנֶה מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה. וּמִצָּוָה מִן הַמֻּבְחָר לָמוּל בְּבַרְזֶל בֵּין בְּסַכִּין בֵּין בְּמִסְפָּרַיִם. וְנָהֲגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּסַכִּין:

ב כֵּיצַד מוֹהֲלִין. חוֹתְכִין אֶת כָּל הָעוֹר הַמְחַפֶּה אֶת הָעֲטָרָה עַד שֶׁתִּתְגַּלֶּה כָּל הָעֲטָרָה. וְאַחַר כָּךְ פּוֹרְעִין אֶת הַקְּרוּם הָרַךְ שֶׁלְּמַטָּה מִן הָעוֹר בְּצִפָּרֶן וּמַחֲזִירוֹ לְכָאן וּלְכָאן עַד שֶׁיֵּרָאֶה בְּשַׂר הָעֲטָרָה. וְאַחַר כָּךְ מוֹצֵץ אֶת הַמִּילָה עַד שֶׁיֵּצֵא הַדָּם מִמְּקוֹמוֹת רְחוֹקִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי סַכָּנָה. וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ מוֹצֵץ מַעֲבִירִין אוֹתוֹ. וְאַחַר שֶׁמּוֹצֵץ נוֹתֵן עָלֶיהָ אִסְפְּלָנִית אוֹ רְטִיָּה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ג יֵשׁ צִיצִין מְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה וְיֵשׁ צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. כֵּיצַד. אִם נִשְׁאַר מֵעוֹר הָעָרְלָה עוֹר הַחוֹפֶה רֹב גֻּבְהָהּ שֶׁל עֲטָרָה הֲרֵי זֶה עָרֵל כְּמוֹת שֶׁהָיָה. וְזֶה הָעוֹר הוּא צִיץ הַמְעַכֵּב. וְאִם לֹא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ אֶלָּא מְעַט שֶׁאֵינוֹ חוֹפֶה רֹב גֻּבְהָהּ שֶׁל עֲטָרָה זֶהוּ צִיץ שֶׁאֵינוֹ מְעַכֵּב:

ד הַמֵּל כָּל זְמַן שֶׁעוֹסֵק בַּמִּילָה חוֹזֵר בֵּין עַל הַצִּיצִין שֶׁמְּעַכְּבִין בֵּין עַל צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין. פֵּרַשׁ, עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין חוֹזֵר, עַל צִיצִין שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֵינוֹ חוֹזֵר. מָל וְלֹא פָּרַע אֶת הַמִּילָה כְּאִלּוּ לֹא מָל:

ה קָטָן שֶׁבְּשָׂרוֹ רַךְ וּמְדַלְדֵּל בְּיוֹתֵר אוֹ שֶׁהָיָה בַּעַל בָּשָׂר עַד שֶׁיֵּרָאֶה כְּאִלּוּ אֵינוֹ מָהוּל רוֹאִין אוֹתוֹ בְּעֵת שֶׁיִּתְקַשֶּׁה. אִם נִרְאֶה שֶׁהוּא מָהוּל אֵינוֹ צָרִיךְ כְּלוּם. וְצָרִיךְ לְתַקֵּן אֶת הַבָּשָׂר מִכָּאן וּמִכָּאן מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. וְאִם בְּעֵת שֶׁיִּתְקַשֶּׁה לֹא נִרְאֶה מָהוּל חוֹזְרִין וְקוֹצְצִין אֶת הַבָּשָׂר הַמְדַלְדֵּל מִכָּאן וּמִכָּאן עַד שֶׁתֵּרָאֶה הָעֲטָרָה גְּלוּיָה בְּעֵת קְשׁוּי. וְדָבָר זֶה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. אֲבָל מִן הַתּוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא נִרְאֶה כְּעֵרֶל הוֹאִיל וּמָל אֵינוֹ צָרִיךְ לְמוּל פַּעַם שְׁנִיָּה:

ו עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה בְּשַׁבָּת. מָלִין וּפוֹרְעִין וּמוֹצְצִין. וְחוֹזֵר עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין אַף עַל פִּי שֶׁפֵּרַשׁ וְעַל צִיצִין שֶׁאֵין מְעַכְּבִין כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פֵּרַשׁ. וְנוֹתֵן עָלֶיהָ אִסְפְּלָנִית. אֲבָל מַכְשִׁירֵי מִילָה אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁלֹּא מָצְאוּ סַכִּין אֵין עוֹשִׂין סַכִּין בְּשַׁבָּת וְלֹא מְבִיאִין אוֹתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וַאֲפִלּוּ מָבוֹי שֶׁאֵינוֹ מְעֹרָב אֵין מְבִיאִין אוֹתוֹ מֵחָצֵר לְחָצֵר. וְאֵין עֵרוּב מִדִּבְרֵיהֶם נִדְחֶה מִפְּנֵי הֲבָאַת הַסַּכִּין הוֹאִיל וְאֶפְשָׁר לַהֲבִיאוֹ מֵעֵרֶב שַׁבָּת:

ז וְכֵן אֵין שׁוֹחֲקִין לָהּ סַמָּנִין וְאֵין מְחַמִּין לָהּ חַמִּין. וְאֵין עוֹשִׂין לָהּ אִסְפְּלָנִית. וְאֵין טוֹרְפִין יַיִן וְשֶׁמֶן. וְאִם לֹא שָׁחַק כַּמּוֹן מֵעֵרֶב שַׁבָּת לוֹעֵס בְּשִׁנָּיו וְנוֹתֵן. וְאִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן נוֹתֵן זֶה לְעַצְמוֹ וְזֶה לְעַצְמוֹ. זֶה הַכְּלָל, כָּל שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵעֵרֶב שַׁבָּת אֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אֲבָל אִם שָׁכַח וְלֹא הֵכִינוּ הַמַּכְשִׁירִין תִּדָּחֶה הַמִּילָה לִתְשִׁעִי:

ח מָלוּ אֶת הַקָּטָן בְּשַׁבָּת וְאַחַר כָּךְ נִשְׁפְּכוּ הַחֲמִין אוֹ נִתְפַּזְּרוּ הַסַּמָּנִין עוֹשִׂין לוֹ הַכֹּל בְּשַׁבָּת מִפְּנֵי שֶׁסַּכָּנָה הִיא לוֹ. מָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לְהַרְחִיץ אֶת הַקָּטָן מַרְחִיצִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת בְּיוֹם הַמִּילָה בֵּין לִפְנֵי הַמִּילָה בֵּין לְאַחַר הַמִּילָה, אוֹ בַּשִּׁלִּישִׁי שֶׁל מִילָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. בֵּין רְחִיצַת כָּל גּוּפוֹ. בֵּין רְחִיצַת מִילָה. בֵּין בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֵרֶב שַׁבָּת בֵּין בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת. מִפְּנֵי שֶׁסַּכָּנָה הִיא לוֹ:

ט שָׁכְחוּ וְלֹא הֵבִיאוּ סַכִּין מֵעֵרֶב שַׁבָּת אוֹמֵר לְעַכּוּ"ם לְהָבִיא סַכִּין בְּשַׁבָּת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יָבִיא אוֹתוֹ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר כָּל דָּבָר שֶׁעָשָׂיתוֹ בְּשַׁבָּת אֲסוּרָה עָלֵינוּ מִשּׁוּם שְׁבוּת מֻתָּר לָנוּ לוֹמַר לְעַכּוּ"ם לַעֲשׂוֹת אוֹתָן כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִצְוָה בְּזִמְנָהּ. וְדָבָר שֶׁעָשָׂיתוֹ אֲסוּרָה עָלֵינוּ מִשּׁוּם מְלָאכָה אָסוּר לָנוּ לוֹמַר לְעַכּוּ"ם לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת:

י מַכְשִׁירֵי מִילָה אֶפְלּוּ בְּזִמְנָהּ אֵינָן דּוֹחִין אֶת יוֹם טוֹב הוֹאִיל וְאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. וְקַל וְחֹמֶר הַדְּבָרִים, אִם לֹא דָּחוּ מַכְשִׁירֵי מִילָה שְׁבוּת שֶׁהוּא מִדִּבְרֵיהֶם הֵיאַךְ יִדְחוּ לֹא תַּעֲשֶׂה שֶׁבַּתּוֹרָה. אֲבָל שׁוֹחֲקִין לָהּ סַמָּנִין בְּיוֹם טוֹב הוֹאִיל וְרָאוּי לְקַדֵּרָה. וְטוֹרְפִין לָהּ יַיִן וְשֶׁמֶן:

פרק ג

א הַמָּל מְבָרֵךְ קֹדֶם שֶׁיָּמוּל אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה, אִם מָל בֶּן חֲבֵרוֹ. וְאִם מָל אֶת בְּנוֹ מְבָרֵךְ וְצִוָּנוּ לָמוּל אֶת הַבֵּן. וַאֲבִי הַבֵּן מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֶרֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. מִצְוָה עַל הָאָב לָמוּל אֶת בְּנוֹ יָתֵר עַל מִצְוָה שֶׁמְּצָוִין יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּמוּלוּ כָּל עֶרֶל שֶׁבֵּינֵיהֶן. לְפִיכָךְ אִם אֵין שָׁם אָבִיו אֵין מְבָרְכִין אַחֲרָיהָ בְּרָכָה זוֹ. וְיֵשׁ מִי שֶׁהוֹרָה שֶׁיְּבָרְכוּ אוֹתָהּ בֵּית דִּין אוֹ אֶחָד מִן הָעָם. וְאֵין רָאוּי לַעֲשׂוֹת כֵּן:

ב וְאִם הָיוּ שָׁם עוֹמְדִין אוֹמְרִים כְּשֵׁם שֶׁהִכְנַסְתּוֹ לַבְּרִית כֵּן תַּכְנִיסֵהוּ לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים:

ג וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ אָבִי הַבֵּן אוֹ הַמָּל אוֹ אֶחָד מִן הָעוֹמְדִין שָׁם. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן וְחֹק בִּשְׂאֵרוֹ שָׂם וְצֶאֱצָאָיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ עַל כֵּן בִּשְׂכַר זֹאת אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵנוּ צִוָּה לְהַצִּיל יְדִידוּת שְׁאֵרֵנוּ מִשַּׁחַת לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׂם בִּבְשָׂרֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ כּוֹרֵת הַבְּרִית. וַאֲבִי הַבֵּן מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ:

ד הַמָּל אֶת הַגֵּרִים מְבָרֵךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לָמוּל אֶת הַגֵּרִים וּלְהַטִּיף מִמֶּנּוּ דַּם בְּרִית שֶׁאִלְמָלֵא דַּם הַבְּרִית לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לג כה) "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי":

ה הַמָּל אֶת עַבְדּוֹ מְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לָמוּל אֶת הָעֲבָדִים וּלְהַטִּיף מֵהֶן דַּם בְּרִית שֶׁאִלְמָלֵא דַּם בְּרִית לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאִם מָל עֶבֶד שֶׁל אֲחֵרִים מְבָרֵךְ עַל מִילַת הָעֲבָדִים. וְהַמָּל אָדָם גָּדוֹל צָרִיךְ לְכַסּוֹת עֶרְוָתוֹ עַד שֶׁיְּבָרֵךְ וְאַחַר כָּךְ מְגַלֶּהוּ וּמָל אוֹתוֹ:

ו גֵּר שֶׁמָּל קֹדֶם שֶׁנִּתְגַּיֵּר וְקָטָן שֶׁנּוֹלַד כְּשֶׁהוּא מָהוּל כְּשֶׁמַּטִּיפִין מִמֶּנּוּ דַּם בְּרִית אֵינָן צְרִיכִין בְּרָכָה. וְכֵן אַנְדְּרוֹגִינוּס אֵין מְבָרְכִין עַל מִלָּתוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֵינוֹ זָכָר וַדַּאי:

ז עַכּוּ"ם שֶׁצָּרִיךְ לַחְתֹּךְ עָרְלָתוֹ מִפְּנֵי מַכָּה אוֹ מִפְּנֵי שְׁחִין שֶׁנּוֹלַד בּוֹ הָיָה אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לַחְתֹּךְ לוֹ אוֹתָהּ, שֶׁהָעַכּוּ"ם אֵין מַעֲלִים אוֹתָם מִיָּדֵי מִיתָה וְלֹא מוֹרִידִין אוֹתָן אֵלֶיהָ, אַף עַל פִּי שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָה בִּרְפוּאָה זוֹ, שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְכַּוֵּן לְמִצְוָה. לְפִיכָךְ אִם נִתְכַּוֵּן הָעַכּוּ"ם לְמִילָה מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל לָמוּל אוֹתוֹ:

ח מְאוּסָה הִיא הָעָרְלָה שֶׁנִּתְגַּנּוּ בָּהּ הַגּוֹיִם שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ט כה) "כִּי כָל הַגּוֹיִם עֲרֵלִים". וּגְדוֹלָה הִיא הַמִּילָה שֶׁלֹּא נִקְרָא אַבְרָהָם אָבִינוּ שָׁלֵם עַד שֶׁמָּל שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יז א) "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים" (בראשית יז ב) "וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ" וְגוֹ'. וְכָל הַמֵּפֵר בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְהִנִּיחַ עָרְלָתוֹ אוֹ מָשְׁכָה אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא:

ט בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה חֲמוּרָה מִילָה שֶׁלֹּא נִתְּלָה לְמשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֶיהָ אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה בַּדָּרֶךְ. וְכָל מִצְוֹת הַתּוֹרָה נִכְרְתוּ עֲלֵיהֶן שָׁלֹשׁ בְּרִיתוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כח סט) "אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ", (דברים כח סט) "מִלְּבַד הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתָּם בְּחֹרֵב". וְשָׁם הוּא אוֹמֵר (דברים כט ט) "אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם" (דברים כט יא) "לְעָבְרְךָ בִּבְרִית יְיָ אֱלֹהֶיךָ", הֲרֵי שָׁלֹשׁ בְּרִיתוֹת. וְעַל הַמִּילָה נִכְרְתוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת עִם אַבְרָהָם אָבִינוּ. (בראשית יז ב) "וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָּ". (בראשית יז ד) "אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ". וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ. לִבְרִית עוֹלָם. (בראשית יז ט) "וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר". (בראשית יז י) "זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ". (בראשית יז יא) "וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית". (בראשית יז יג) "וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם". לִבְרִית עוֹלָם. (בראשית יז יד) "אֶת בְּרִיתִי הֵפַר". (בראשית יז יט) "וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ. לִבְרִית עוֹלָם". (בראשית יז כא) "וְאֶת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק":

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּסַיְּעָן